

Бержанір А. Л.

канд.соціол. наук, доцент кафедри економіки та соціально-поведінкових наук
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
м. Умань, Україна

РЕАЛІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНОГО ІНВЕСТУВАННЯ ВІТЧИЗНЯНИМ БІЗНЕСОМ

Сучасний етап соціально-економічних відносин обумовлює вирішення проблем соціального розвитку не лише державою, але й за активної участі бізнесу. Керівники підприємницьких структур із сформованими морально-етичними світоглядними установками розуміють необхідність ведення бізнесу на принципах сталого розвитку та етичних засадах, які спрямовані на зміцнення людського потенціалу і створення безпечного середовища.

Значним чинником реалізації цих завдань є розширення обсягів соціального інвестування – використання фінансових ресурсів для соціальних та екологічних цілей. Ю. О. Луценко стверджує [1, с. 68], що соціальне інвестування є вищою формою як соціальної відповідальності, так і інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання у цілому. Реалізація соціальних інвестицій свідчить як про високий рівень їх економічного розвитку, так і про прогресивність менеджменту, високу організаційну культуру, конкурентні перспективи.

На рівні підприємств соціальні інвестиції можна визначити як матеріальні, нематеріальні (технологічні, управлінські та інші, – за видами ресурсів), а також фінансові кошти, що спрямовуються за рішенням керівництва на реалізацію стратегій соціальної відповідальності, соціальних програм і суспільно значущих соціально-інвестиційних проектів. При розробці інвестиційної стратегії найбільш успішні суб'єкти господарювання дотримуються принципів соціальної відповідальності бізнесу. Паралельно із фінансово-економічним аналізом виробничих інноваційних проектів оцінюється їх екологічний та соціальний вплив, що досить часто носить вирішальний характер при порівнянні кількох альтернативних проектів та прийнятті рішень щодо їх реалізації [2, с. 9].

Провідні компанії, які здійснюють діяльність на українському ринку протягом останніх років розширюють напрями корпоративної соціальної відповідальності (КСВ) та збільшують обсяги соціального інвестування. За даними платформи змістовних партнерств бізнесу з громадським сектором Pro Bono Club Ukraine, у 2020–2021 роках річний бюджет на КСВ компаній, які поділились цією інформацією (53 компанії) варіюється від 7 000 грн до 370 млн грн. Встановлено, що 43% компаній планують збільшувати річний бюджет на КСВ і 30% не планують цього робити, а 23% – ще не мають таких намірів. У середньому за рік 8% компаній витрачають на соціальні програми і проекти до 100 тис. грн; 32% – від 101 до 500 тис. грн; 40% – 1 млн грн–5 млн грн; 16% – 10 млн–50 млн грн і 4% – понад 300 млн грн [3].

З реалізації різноманітних програм соціального інвестування

систематично і цілеспрямовано працює група ДТЕК, яка протягом свого заснування інвестувала 19,5 млрд грн у сталий розвиток. Найбільші фінансові ресурси були спрямовані на охорону довкілля (9 670,6 млн грн), охорону праці та промислову безпеку (4 989,3 млн грн), утримання об'єктів соціальної сфери (3 534,4 млн грн), соціальне партнерство (868,8 млн грн), навчання співробітників (451,4 млн грн) [4].

Компанія МХП у 2020 р. виділила 2 338 228 гривень на фінансову підтримку працівників, 2 338 228 гривень – на лікування та діагностику COVID-19, а також запровадила послугу «Корпоративний лікар» для COVID-19, вартість якої становила 3 903 058 гривень. Для співробітників впроваджені корпоративні програми охорони здоров'я, вжито протиепідемічних заходів та розпочато пілотний проєкт єдиної комплексної програми страхування життя та здоров'я працівників. У цьому ж році МХП інвестував близько 2,5 млн доларів США в охорону праці своїх працівників [5].

Значну роль у розвитку вітчизняного соціального інвестування . відіграє Український фонд соціальних інвестицій (УФСІ), місією якого є розбудова потенціалу територіальних громад, покращення умов надання базових соціальних послуг та сприяння розвитку соціальної сфери і інфраструктури України. З часу його створення (2000 р.) було реалізовано 9 великомасштабних проєктів, у рамках яких було впроваджено 1273 субпроєкти (мікропроєкти), спрямовані на розвиток об'єктів соціальної інфраструктури (шкіл, дитячих садків, житлових об'єктів для внутрішньоопереміщених осіб, закладів культури, соціальних установ, водогонів, доріг тощо). Загальна сума залучених і використаних на ці цілі коштів складає 42,7 млн. євро і 82 млн. доларів США. Більш, ніж 1,5 млн. осіб з усіх областей України отримали користь від діяльності Українського фонду соціальних інвестицій. [6].

Разом з тим, інституційне становлення соціального інвестування у нашій країні відбувається вкрай повільно. Існують проблеми, які гальмують становлення і розвиток ринку соціальних інвестицій:

- відсутність з боку органів державної влади підтримки процесу соціального інвестування;
- недосконалість нормативно-правового забезпечення здійснення фінансових вкладень у розвиток соціальної сфери;
- недостатній рівень сформованості інфраструктури соціального інвестування;
- відсутність фондів соціального інвестування;
- відсутність стандартизованої форми нефінансових звітів корпорацій, що обмежує можливості порівняння їх діяльності [7, с. 29].

Під час формування стратегії соціального інвестування, передусім, необхідно виокремлювати значущі чинники, які виявляють найбільший вплив на діяльність підприємницької структури. Велике значення тут має її залежність як від зовнішнього (макроекономічна ситуація у державі, сутність соціальної політики, особливості податкової системи тощо), так і від внутрішнього середовища компанії (фінансовий стан, структура власності

тощо). Активна участь корпорацій у соціальних проєктах є для них необхідною умовою для забезпечення конкурентоздатності, поліпшення власного іміджу, збільшення фінансових прибутків тощо.

Таким чином, розвиток соціального інвестування базується на засадах політики ведення соціально відповідального бізнесу і поступового збільшення кількості підприємців, моральні якості яких обумовлюють їх участь у вирішенні проблем соціальної сфери. Це, у свою чергу, слугує позитивним чинником оптимізації і підвищення ефективності соціальної діяльності бізнес-структур на основі формування і впровадження стратегії планування майбутніх програм, проєктів та оцінки їх наслідків у царині підвищення якості життя людей.

Література:

1. Луценко Ю. О. Ринок капіталу для фінансування малого та середнього бізнесу в аграрному секторі економіки. *Фінанси, облік і аудит*. 2014. Вип. 2(24). С. 65–78.
2. Єрмаков О. Ю., Ігнатенко М. М. Фінансово-інвестиційне забезпечення виробничих інновацій та соціальної відповідальності аграрних підприємств. *Інвестиції: практика та досвід*. 2015. №18. С. 7–10.
3. Другий каталог КСВ-ініціатив. URL: <https://csr-ukraine.org/wp-content/uploads/2021/11/catalog-iniciativ.pdf> (дата звернення: 30.11.2021).
4. ДТЕК. Сталий розвиток. URL: https://dtek.com/sustainable_development/ (дата звернення: 29.11.2021).
5. МХП. Звіт зі сталого розвитку 2020. URL: <https://api.next.mhp.com.ua/images/ad6f4/7693c/639e37d2.pdf> (дата звернення: 1.12.2021).
6. Стратегія розвитку Українського фонду соціальних інвестицій на 2021–2023 роки. URL: https://usif.ua/images/pdf/СтратегіяUKR_07.05.2021.pdf (дата звернення: 1.12.2021).
7. Бержанір А. Л. Розвиток соціального інвестування в Україні. *Актуальні проблеми соціально-економічних систем в умовах трансформаційної економіки: збірник наукових статей за матеріалами III Всеукр. наук.-практ. конфер., м.Дніпро, 13 – 14 квіт. 2017 р. Дніпро: НМетАУ, 2017. Ч. 1. С. 26–30.*

Бержанір І. А.

канд.екон. наук, доцент кафедри фінансів, обліку та економічної безпеки

Томашевська О. С.

здобувач вищої освіти

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

м. Умань, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

В системах управління бізнесом постійно відбуваються значні зміни, що пов'язані з новими технічними, технологічними та операційними можливостями забезпечення бізнес-процесів, зменшенням витрат на них, збільшенням частки інтелектуальної праці, зменшенням кількості управлінців,